

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

1.1 Kokonaisturvallisuuden toimintamalli tiivistetysti

Kaavio kaipaa selkeyttävää tekstiä. Se ei tällaisenaan helpota asian ymmärtämistä. Yleisesti yksilön tuomista kokonaisturvallisuuden keskiöön pidettiin hyvänä ratkaisuna. Yksilön vastuuta ei tule korostaa painostamalla vaan suuntaamalla yhteiskunnan resursseja niin, että yksilöllä on tarvittavat valmiudet olla aktiivinen toimija kokonaisturvallisuuden toimintamallissa.

1.3 Eräiden turvallisuuskäsitteiden liittyminen kokonaisturvallisuuteen

Eri käsitteiden, kuten huoltovarmuus ja kokonaismaanpuolustus, keskenäinen suhde/läpileikkaavuus kokonaisturvallisuus-käsitteen kanssa tulisi pyrkiä avaamaan selkeämmin. Esim. havainnollistava kuva voisi olla avuksi asian ymmärtämisessä.

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Kuvio 2.

Henkisen kriisinkestävyyden nostamista timantin kärkeen pidettiin järjestöverkostossa pääsääntöisesti onnistuneena ratkaisuna. Sen paikka tekstissä tulisi olla myös ensimmäisenä, sillä henkinen kriisinkestävyys on edellytys yhteiskunnan muiden elintärkeiden toimintojen takaamiseksi.

Luvussa 1. mainitaan yleisperiaatteissa ennaltaehkäisevät toimet. Ne eivät kuitenkaan konkretisoidu luvussa 2. Mitä toimenpiteitä tehdään turvallisuuden edistämiseksi ja kriisien ennaltaehkäisemiseksi?

Luku 2.4 Sisäinen turvallisuus

Järjestöjen rooli viranomaisten sisäisen turvallisuuden palvelujen täydentämisessä sekä hybridiuhkien torjumisen yhteistyötahona tulisi mainita tekstissä.

Luku 2.6 Väestön toimintakyky ja palvelut

S. 24 Järjestöjen rooli väestön toimintakykyä ylläpitävien julkisten palvelujen täydentäjänä tulisi mainita. Esim. toisen kappaleen loppuun: "Väestön palvelujen turvaamisessa on merkittävä rooli myös toimivalla infrastruktuurilla, tukipalveluilla ja yhteistyöllä järjestöjen kanssa."

2.7 Henkinen kriisinkestävyys

Timantin sakaroiden esittelyn voisi aloittaa henkisellä kriisinkestävyydellä.

Koko kappaleen näkökulmasta tärkeän yksilön vastuun korostamisen lisäksi olisi hyvä huomioida vahvemmin yhteisön, yhteisöllisyyden ja yhteistyön merkitys kriisinkestävyiden muodostumisessa. Kappaleessa viitataan kahdesti johtamiseen, minkä sijaan voisi viitata yhteisöllisyyteen ja yhteisöstä huolehtimiseen sekä sen merkitykseen henkisen kriisinkestävyiden rakentumisessa.

2. kappale: Henkinen kriisinkestävyys ilmenee tahtona - joku toinen sana kuten kyky/osaaminen sopisi tähän paremmin.

4. kappale Ehdotukset:

Kappaleen alkuun: "Kansalaisyhteiskunnan toiminta tarjoaa ihmisille sosiaalisen viitekehyksen, joka rakentaa luottamusta, aktivoi ihmisiä yhteiskunnalliseen toimintaan

ja ehkäisee syrjäytymistä."

"Järjestöillä on merkittävä rooli turvallisuuskulttuurin edistämässä ja turvallisuustiedon levittämisessä. Yksilöiden omatoimisen varautumisen ja turvallisuustaitojen yhteisöllisellä kehittämisellä motivoidaan yksilöitä ottamaan vastuuta turvallisuudesta.

"Järjestöt myös tuottavat tietoa ihmisten turvallisuustarpeista sekä turvallisuuden tunteesta sekä välittävät tietoa yhteiskunnan päätöksentekijöille"

4. ja 5. kappale

Tulee-verbin voisi korvata jollain vähän vähemmän painostavalla verbillä esim. "Yksilöjä kannustetaan kantamaan vastuuta oman ja lähiyhteisön turvallisuuden edistämistä." tai "Yksilöt ja yhteisöt kantavat vastuuta oman ja lähiyhteisön turvallisuuden edistämistä."

Johonkin voisi lisätä, että luomalla rakenteet kaksisuuntaiseen tiedonkulkuun viranomaisten ja järjestöjen välille varmistetaan kansalaisten henkisen kriisinkestävyiden tilannekuvan muodostuminen.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

4.2

"Jokaisella on vastuu myös omasta varautumisestaan" Viitataanko tällä yksilön vastuuseen, jos niin tämän voisi kirjoittaa muotoon: "Myös kotitalouksilla on vastuu omasta varautumisestaan."

4.5

"Tämä edellyttää, että julkisen sektorin, elinkeinoelämän, järjestöjen ja verkostojen yhteistoiminta on varmistettu kaikilla aloilla ja toiminnan tasoilla. Varautumista ja vastetta varten on turvattava riittävät voimavarat." Voimavarat-sanan lisäksi tulisi mainita resurssit. (Järjestöjen varautumisresurssit ja jatkuvuus tulee turvata yli hallituskausien.)

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

5.1 Julkinen hallinto

Valmiussuunnitelmien yhteistyön toteutuksessa tulisi mainita järjestöt 3. sektorin sijaan

5.3 Kansalaisyhteiskunta

Tässä luvussa tulisi avata/yhdenmukaistaa järjestöihin liittyviä termejä, pohtia puhutaanko vapaaehtoistoimijoista vai järjestöistä ja olisi hyvä pitäytyä valituissa termeissä läpi koko YTS:n. Esim. järjestöt vs. yhdistykset, yksilö vs. yksilörajapinta ?

Järjestöjen tehtäviin tulisi lisätä henkisen kriisinkestävyyden vahvistaminen ja ylläpito.

2. kappale

Muutetaan ensimmäinen kappale: Järjestöt koordinoivat vapaaehtoisten osallistumista viranomaisia tukevaan toimintaan sekä ylläpitävät ja tuottavat turvallisuuteen liittyvää erityisosaamista.

"Häiritötilanteissa on tärkeä kanavoida myös järjestöihin kuulumattomien yksilöiden auttamishalu kokonaisuuden tukemiseksi." Kuka kanavoi ja minne?

Ehdotus: Häiriötilanteissa järjestöihin kuulumattomien yksilöiden auttamishalu kokonaisuuden tukemiseksi koordinoidaan vakiintuneiden yhteistyöjärjestöjen kautta.

3. kappale

Järjestöjen rooli tulisi mainita ennen uskonnollisia yhteisöjä.

Uskonnollisten yhteisöjen lisäksi muillakin yhteisöillä on tärkeä rooli.

Muutosehdotus koko kappaleelle:

Kansalaisyhteiskunnan toimijat edistävät osallisuutta, järjestävät ennaltaehkäisevää

toimintaa ja koulutusta sekä toimivat merkittävänä tiedonvälittäjinä. Viranomaisten on tärkeää tunnistaa toimintansa kannalta keskeiset järjestöt ja vapaaehtoisresurssit. Viranomaisten ja järjestöjen yhteistyö edistää roolien tunnistamista ja auttaa järjestöjä suunnittelemaan toimintaansa. Uskonnollisilla ja muilla yhteisöillä on tärkeä rooli liittyen prykosolialaisen tuen antamiseen ja sitä kautta henkiseen kriisinkestävyyteen liittyen.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

Nyt eri tehtävissä on runsaasti hajontaa ja epäyhdenmukaisuutta tehtävän kuvaamisessa, vasteen kuvailussa, sekä toimijoiden nimeämisessä. Kaikkien strategisten tehtävien osalta tulisi huomioida ja mainita kuhunkin tehtävään liittyvät järjestöt yhdenmukaisesti.

55. Vapaaehtoistoiminnan edistäminen

"Elinvoimainen ja kestävä... "Muutosehdotus Elinvoimainen ja kestävä vapaaehtoistoiminnan edistäminen edellyttää ennakoitavaa tukea ja resursseja yhteiskunnan eri tasoilla. Vapaaehtoistoiminnan jatkuvuus varmistetaan tukemalla sitä organisoivien järjestöjen ja vapaaehtoisina toimivien kansalaisten toimintamahdollisuuksia.

Vapaaehtoistoiminnan ja ansiotyön yhteensovittaminen.... kappaletta tulisi täydentää: henkilövarauksiin liittyvää lainsäädäntöä tulisi kehittää tukemaan myös järjestöjen henkilövarauksia sekä vapaaehtoisresurssien löytämiseksi ja osaamisen ylläpitämiseksi tarvittavan rekisterin perustamista.

Viimeinen kappale ennen Toimijat-lukua tulisi siirtää ennen rekisteri-kappaletta. Rekisteri-kappaleessa tulisi mainita häiriötilanteiden lisäksi myös poikkeusolot.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Turvallisuuskomitean järjestöverkoston lausuntojen koonnissa nousivat seuraavat asiat:

Järjestöjen ennakoitavat (yli hallituskausien) resurssit ovat edellytys järjestöjen koordinoiman vapaaehtoistoiminnan ja suunnittelun kannalta. Sen tulisi näkyä eri paikoissa strategiaa.

Vaste-termi käyttöönottoa ja konkretisointia pidettiin yleisesti myönteisenä, strategiaa selkeyttävänä asiana. Toivottiin kuitenkin, että eri luvuissa se tulisi mukaan yhdenmukaisella tavalla

Useat järjestöt olivat kiinnittäneet huomiota terminologian epä johdonmukaisuuteen ja sekavuuteen.

Järjestöt on hyvä yhdenmukainen termi, jota tulisi käyttää läpi strategian. Nyt mainitaan luvusta riippuen yhdistykset, seurat, 3. sektori, 4 sektori, yhteisöt, kansalaistoiminta, vapaaehtoinen kansalaistoiminta, vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoisjärjestöt, jne ilman selvää syytä eri termien käytölle. "Nuorisotyö ja -toiminta, liikunnan kansalaistoiminta sekä muu järjestö- ja kansalaistoiminta" ym. tulisi miettiä, onko näillä oikeasti merkityksellistä eroa, litaniat vaikeuttavat lukemista.

Järjestöihin liittyviä termejä olisi hyvä avata/yhdenmukaistaa 5.3. Kansalaisyhteiskunta-luvussa.

YTS:n päivityksessä ja jatkotyössä tulisi varmistaa terminologian yhdenmukaisuus Kokonaisturvallisuuden sanaston kanssa ja päivittää sanastoa tarpeen mukaan.

Eri strategisten tehtävien alkuun tulisi avata tehtävän tarkoitus lyhyesti. Otsikoinnin yhdenmukaisuuteen, selkokielisyyteen ja saavutettavuuslainsäädäntöön tulisi kiinnittää huomiota strategian valmistelussa.

livari Miia
Turvallisuuskomitean järjestöverkosto